

Tamás TÖLGYESI
Piliscsaba – Segedín

Internetové přezdívky českých teenagerů

1. Slovo úvodem

První vědecké konference v roce 2003 jsem se zúčastnil ještě jako student bohemistiky a germanistiky. Na Univerzitě v Řešově (Unwersytet Rzeszowski) jsme vedli diskusi na téma Chatový jazyk: mluvený jazyk, nebo psaný jazyk? (Karnowski, Ezel 2005).

V minulém roce jsem na Mezinárodním setkání mladých lingvistů na Univerzitě Palackého v Olomouci přednesl referát s názvem *(Ne)přítomnost mluvčího a adresáta v komunikaci 21. století* (Tölgyesi 2011). V příspěvku jsem se soustředil na jazykovou analýzu chatu. Jako materiál pro můj průzkum posloužily chatové texty, které jsem se svými českými kamarády uskutečnil v předešlých dvou letech.

Na Katolické univerzitě Petra Pázmánye v Piliscsabě jedna má diplomantka letos úspěšně obhájila práci o jazykové charakteristice českého chatu (Pánczél 2011). Obzvláště hodnotná je kapitola o přezdívkách na chatu; těm zatím nebyla věnována zvláštní pozornost, proto považuji jejich podrobnější analýzu za potřebnou.

K výzkumu jsem sbíral materiál z webové stránky libimseti.cz, která je nejoblíbenějším zábavním portálem v České republice. Slouží pro internetové profily lidí jako internetová seznamka, sociální síť a chatovací server. Na stránce je možno vyhledat uživatele podle sociologických parametrů, jako pohlaví, věk a region. Důležitým faktem je, že uživatelé jsou téměř bez výjimky rodilí Češi. V osobním profilu uživatele se ještě dozvíme, jaké má zájmy, který sport provozuje nebo jakou hudbu poslouchá. Většinou je také možno vidět snímky. Na ser-

veru lze uživatele členit podle posledního přihlášení. Zjistil jsem, že stránku nejčastěji navštěvují teenageři, proto jsem analyzoval přezdívky právě této generace. Důkladně jsem prozkoumal nicky¹ 8000 uživatelů ve věku od 15 do 19 let, ze kterých jsem sestavil vlastní korpus.

2. Pravopis přezdívek

Pravidla českého pravopisu se v psaní přezdívek téměř vůbec neuplatňují. Není možno používat diakritická znaménka (čárky, háčky a kroužky). Podobně jako v chatových textech začínají vlastní jména mnohdy malým začátečním písmenem. Velká písmena mají nejčastěji pouze estetickou funkci, např. *-J-a-N-i-N-k-A-*, *zZzanetka*. V některých přezdívkách je každé druhé písmeno velké, např. *AnNa.NeMcO-vA.96*, *-.PeTuLiK.-*. Často se používají cizí písmena *q* a *w* místo domácích grafémů *k* a *v*, např. *AdeelQa* < Adélka, *werunqal4* < Verunka, *_W_e_r_u_s_h_k_a_* < Věruška. Mládež nahrazuje chybějící háčky různými způsoby. Místo českého *š* se občas píše anglická přepážka *sh* (*Tomash911*), popř. *sch* z němčiny (*.katuscha.*), někdy také polské *sz* (*Le.nu.sz.ka*). Spřezka *cz* se zpravidla objevuje namísto *č*, např. *blondaczek07*.

3. Čísla v přezdívkách

V některých přezdívkách odkazuje číslo na věk uživatele, např. *klarunka-15*, *Shameless_lady018*. Další nicky ukazují rok narození, např. *b.e.r.u.s.k.a.1995*, *pepa1991*. Jedna dívka udala ve své přezdívce přesné datum svého narození: *1995.29.4*. Naše analýza ukázala, že uživatelé dávají do nicků rok v posledních dnech uplynulého roku nebo na začátku roku nového, např. *Miss.girls.2009* se registrovala

¹ Výraz *nick* z angl. *nickname* bývá překládán jako *přezdívka*. V reálném životě dostává jedinec přezdívku zpravidla od svých známých, zatímco svou internetovou přezdívku si volí sám. Z hlediska onomastiky se nicky občas blíží k tzv. fiktonymům, což jsou jména přijatá za účelem zatajení pravého jména.

30.12.2008, *carlos_2009* se přidal 31.12.2008, *beyonce_2009* se poprvé přihlásila 2.1.2009, *HOPER_2009* se připojil 6.1.2009. V přezdívce *6akova* musíme vyslovit číslo, abychom dostali příjmení uživatelky, tj. Šestáková. Některá čísla nahrazují určitá písmena, např. *Hw3zd1ck4* < hvězdička. Je to podle tvarové podobnosti: 1 se píše za písmeno I (resp. i), 3 za E (resp. e), 4 za A (resp. a). V přezdívkách *C_ronaldo.7*, *Ronaldinho10...* jsou 7 a 10 čísla dresů daných slavných fotbalistů. Dva uživatelé na jednom serveru nemohou mít stejné jméno, proto mají čísla většinou jenom tu funkci, aby se uživatelé stejného nicku od sebe odlišili, např. *kacka03*, *kacka444*, *kacka578*.

4. Propria vs. apelativa

Přezdívky na stránce libimseti.cz jsou tvořeny nejčastěji ze jmen uživatelů. Vedle nicků se eventuálně užívají také čísla nebo interpunkční znaménka. Rozlišují se následující typy:

- hypokoristikon rodného jména uživatele, např. *._Kuba_.*, *marketka424*;
- rodné jméno uživatele, např. *—Barbora—*, *0123Martin*;
- příjmení uživatele, např. *pechova69*, *Vasek753*;
- začáteční písmeno rodného jména a příjmení uživatele, např. *lkralova84*, *k.topkova*;
- hypokoristikon rodného jména a příjmení uživatele, např. *AJAHU-SAKOVA*, *JIRKAKUZMA*;
- rodné jméno a příjmení uživatele, např. *adam.jakubec*, *danamarkova10*.

Kromě domácích podob rodných jmen se hojně vyskytují jejich ekvivalenty z cizích jazyků. Vedle *katerina21*, *Katerinkaa15*, *kakatkakatka*, *kata.kacka* se používají varianty z angličtiny *CatherineS*, *kate_15*, *KaThLeEn33*, *katie14*.

Někteří uživatelé si vyberou přezdívku z obecných jmen, např. *B_u_b_l_i_n_k_a*, *..jabko..*, *rohlikkk*.

5. Vlastnosti

Uživatelé někdy přidávají kladné přívlastky ke jménům, např. *funny_girl115*, *good_man777*, *Soudruh-Chytry*. Běžné jsou však přívlastky záporné, např. *blazniva-viky*, *dementni.debilka*. Mladí lidé rádi užívají anglická adjektiva *bad* ‘zlý’ (*BAD-GIRL-18*, *Bad_Monika18*), *crazy* ‘bláznivý’ (*crazy-strelkyne*, *crazypepik*) a *dirty* ‘špinavý’ (*D.I.R.TY.G.I.R.L.*, *_DiRtY_WiLd.CHiLd_.*). Pokud jde o vzhled člověka, nemálo přezdívek odkazuje na barvu vlasů uživatele, např. *Brunetka_Brunetka*, *nikolka.blondynka*, *6Red-Head9*. Mnoho nicků se týká pěkné tváře nebo atraktivní postavy uživatele, např. *krasna.frajerka*, *hezkej_kluk18*. Hojně se vykytují anglické výrazy *cool* a *sexy*, např. *cool.adelka*, *cool-borec*, *Baby_sexy_15*, *_Sexy_Boy_17_.*

6. Složené přezdívky

Nejvíce přezdívek se tvoří z jednoho nebo dvou slov, existují však také nicky, které obsahují celé věty. Příklady z češtiny: *jsemjakajsem24*, *Lucka.miluje.Pavlika*, *MneNeZastavisAniTy*. Příklady z angličtiny: *i.m.so.lovely* ‘jsem tak milá’, *I_love_adrenalin* ‘miluji adrenalin’, *ItWasAlwaysMe* ‘to jsem byla vždycky já’. Příklady z němčiny: *fallenistgut* ‘padání je dobré’, *IchbinTeufelin* ‘jsem ďáblice’.

7. Přezdívky z cizích jazyků

Kromě velkého počtu anglických přezdívek jsou i nicky vypůjčené z jazyků jiných, např. *-espoir-* < fr. *espoir* ‘naděje’, *Bella.Madamigella* < it. *bella* ‘krásná’, *benvoluto001* < it. *benvoluto* ‘oblíbený, populární’, *Asche* < něm. *Asche* ‘popel’, *-drache-* < něm. *Drache* ‘drak’, *la_rose_de_cristal* < správně šp. *la rosa de cristal* ‘krystalová růže’, *Senorita.Tiff* < šp. *señorita* ‘slečna’.

8. Hra s jazykem

Někteří uživatelé rádi vytvářejí vtipné a rytmické slovní hříčky, např. *jahudka-janulka*, *Kacka.Kocka.mnau*, *vorisek-verisek*.

9. Klasifikace přezdívek podle sémantické motivace

Mnozí mladí lidé mají rádi zvířata, popř. chovají domácího mazlíčka. Obdivují slavné osobnosti, především zpěvačky a zpěváky a také úspěšné fotbalisty. Poslouchají hudbu různých žánrů, dívají se na hrané i animované filmy a často hrají počítačové hry. Sledují sportovní utkání svých oblíbených týmů nebo v ideálním případě sami sportují. Mají zájem o módu a rádi se oblékají do značkových šatů. Zmíněné fakty nejvíce ovlivňují uživatele při tvoření jejich internetových přezdívek.

9.1 Fauna a flóra

Přezdívky jsou často motivovány názvy zvířat. Kromě českých jmen (*-Morcatko-*, *motylek58*, *-P.A.P.O.U.S.E.K-*) najdeme anglické nicky (*flying-lizard*, *Monkey-girl*) a také hybridní spojení, která vedle českého zvířecího jména obsahují ještě nějaké slovo anglické (*Vevercicka.love*, *CoolOrel*).

Některá zvířecí jména mohou být příjmení uživatelů, jako např. *holub11*, *kralikH*, *Vlcek*. Slovem kočka a jejím deminutivem se ve slangu označují hezké ženy, proto si některé atraktivnější a sebevědomé uživatelky volí tuto přezdívku, např. *kocka333*, *11Kocicka*.

Další nicky jsou tvořeny z názvů rostlin, např. *chrizantena*, *kaktus117*, *Orchidej014*.

9.2 Nebe a peklo

Uživatelé mají mnohdy přezdívku vztahující se k bytostem nebeského království nebo pekla. Je to jméno Boha (*buh29*, *GOD_35*), různé názvy ďábla (*Belphegor15*, *Certik775*, *...Dablik...*, *DevilCC*, *Dj_Lucifer*), démonů (*blackdemon*, *Demon1993*), andělů nebeských (*Andelske_Srdce18*, *angelfromthesky*) a padlých (*Ange_lFrom_Hell*, *FallenAngel666*).

9.3 Hudba

Mládež obdivuje známé osobnosti mezinárodní hudební scény, např. *celine-dion*, *eminem37*, *maadona*. Uživatelé používají ve svých přezdívkách buď celé umělecké jméno ikony (*aliciakeys15*), nebo jen část jména (*gaga.147 < Lady Gaga, Britney.7 < Britney Spears*). Někdy přidávají své jméno ke jménu hvězdy, např. *Avril.Lucy < Avril Lavigne*: kanadská rocková zpěvačka + *Lucie*: jméno uživatelky; *Beyonce-Katerinka < Beyoncé*: americká zpěvačka a herečka + *Kateřina*: jméno uživatelky.

Milovníky hudby k výběru přezdivek inspirují názvy kapel (*Ika-bat1, KaroliGreenDay*), jejich alb (*KingOfBongo*: album a písnička z roku 1991 francouzské kapely Mano Negra) nebo písniček (*Co-co.Jambo*: známá písnička z roku 2006 německé kapely Mr. Prezident).

Pro teenagery je velmi důležité, aby v letech, kdy se bouří proti dospělým, občas dokonce i proti svým rodičům, patřili k nějaké skupině. Tyto mládežnické skupiny spojuje nějaký společný zájem, např. sport nebo hudba. Aby mladí lidé demonstrovali, kam patří, nosí šaty typické pro danou skupinu a na chatu si zvolí takové přezdívky, které to také ukazují ostatním. Hudební a životní styly: emo (*emo8, Emo.Pete, emo.vila*), funky (*_Funky_Girl_, Nivol-funky*), grunge (*grungeloverka*), punk (*PajaPunk, Punk_Rock, Punx99*), hip-hop (*hiphop12, hip-hop1994*), pop (...*pop...*), rap (*raper310*), reggae (*reggae_forever*), techno (*LOL_techroman_LOL, _techno123_*).

9.4 Filmy, pohádky a počítačové hry

Některé nicky reprezentují jména slavných hereček a herců (*A.L. P.A.C.H.I.N.O, PENELOPE-CRUIZ, jackiechan*). Několik přezdivek je inspirováno názvy filmů českých (*Pupendo18*) i amerických (*AME-RICAN_PIE, Happy.feat, Maverick65*).

V přezdívkách se vyskytují také románové a filmové postavy, např. *Fantomas007, kral.svejk, _obi-wan_, OliverTwist., rambo-x,*

Rocky.94 nebo *frodo81*, hlavní hrdina díla anglického spisovatele J. R. Tolkiena *Pán prstenů*.

Mezi nicky mají místo i pohádkové bytosti, např. *AN.SNOOPY, garfield159, goofy111, KENNY1991, Krtecek49, zelený zlobr shrek13* a jeho žena *Fiona2.4*. V celém evropském kulturním okruhu jsou známy pohádky *Červená karkulka (KARrKULKA)* a *Popelka (7Popelka7)* od Charlese Perraulta, které později přepracovali bratři Grimmové.

Několik přezdivek je tvořeno z názvů počítačových her, např. *ra-dim.wow15*. WoW je zkratka pro *World of Warcraft*, jedné z nejpopulárnějších online her na celém světě. *Assasin24* odkazuje pravděpodobně na akční hru *Assassin's Creed*, která se odehrává během třetí křížové výpravy v Jeruzalémě.

9.5 Sport

Při volbě nicků mají mládenci často na mysli úspěšné fotbalisty, jako např. *CriStianO_RonAlDo_9, -Fabregas-, fernando.tores* (správně Fernando Torres). Jména ostatních sportovců se objevují v přezdívkách jen ojediněle, např. *rossi12 < Valentino Rossi*: italský profesionální motocyklový závodník, *T.y.s.o.n. < Mike Tyson*: bývalý americký profesionální boxer těžké váhy.

Některé nicky odkazují na oblíbený fotbalový klub uživatele, např. *banik15, man_utd7 < Manchester United F.C., slav.ista*. FC Barcelonu mají rády i dívky, jak to dokazují jejich přezdívky *Baarrecaa* a *B.A.R. C.A.92*.

Další nicky ukazují, že uživatel daný sport nejen sleduje, ale také provozuje, např. *BikeRider11, fotbalista159, hokejista11, sk8-Jumper*.

9.6 Móda

Teenageři se rádi oblékají módně, nebo aspoň touží po nových a drahých šatech, proto si volí přezdívku tvořenou z názvů známých značek, např. *Armani16, Dolce_Gabana_21* (správně Dolce & Gabana), *HugoBoss17, CHANEL95, lacoste.girl, .miss.dior*

9.7 Toponyma

Málo přezdivek odkazuje na rodné místo (popř. trvalé bydliště) uživatele, např. *katerina.teplice* žije v Teplicích, *kuba.vary* pochází z Karlových Varů a *Prague_boys* bydlí v Praze.

10. Závěr

Na základě důkladné analýzy internetových přezdivek 8000 českých teenagerů na serveru libimseti.cz je možno konstatovat, že valná většina české mládeže používá české (popř. anglické) hypokoristikon svého rodného jména a nějaká interpunkční znaménka, popř. číslo, které může odkazovat např. na věk uživatele, ale nejčastěji má pouze rozlišovací funkci od ostatních uživatelů stejné přezdívky. Mladí lidé přidávají ke svým jménům kladné, avšak velice často i záporné přívlaskty. V přezdívkách se hojně vyskytují jména slavných osobností, především známých zpěvaček, zpěváků a špičkových fotbalistů. V budoucnosti plánují podrobit analýze nicky představitelů starších generací, kteří k tvoření přezdivek mívají nezdívka i motivace odlišné.

Literatura

- Čmejrková S., 1997, *Čeština v síti: Psanost, či mluvenost (O stylu e-mailového dialogu)*. „Naše řeč“ 80, s. 225–247.
- Filipец J., Daneš F., Machač J., Mejstřík V. (eds.), 2005, *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. Academia, Praha.
- Hugo J. (et al.), 2006, *Slovník nespisovné češtiny*. Maxdorf, Praha.
- Jandová E. (et al.), 2006, *Čeština na www chatu*. FFOU, Ostrava.
- Karlík P., Nekula M., Pleskalová J., 2002, *Encyklopedický slovník češtiny*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha.
- Karnowski P., Ezel K. (eds.), 2005, *Konferenzbeiträge des Studentischen Linguistentreffens RzePiLing 2*. PPKE BTK, Piliscsaba.
- Králík J., 1997, *Sloh věku počítačů*. „Naše řeč“ 80, s. 57–63.
- Kraus J. (et al.), 2006, *Nový akademický slovník cizích slov*. Academia, Praha.
- Marešová H., 2011, *Jazyk elektronické komunikace*. KČJL PdF UP, Olomouc. Dostupné z http://kejl.upol.cz/prezentaci_a_diskuzni_techiky/jazyk_ekomunikace.pdf.

- Martincová O. (et al.), 1998, *Nová slova v češtině. Slovník neologizmů I*. Academia, Praha.
- Martincová O. (et al.), 2004, *Nová slova v češtině. Slovník neologizmů II*. Academia, Praha.
- Pánczél J., 2011, *Jazyková charakteristika českého chatu*. Vedoucí diplomové práce: Mgr. Tamás Tölgyesi, Ph.D. PPKE BTK, Piliscsaba.
- Svobodová D., 2007, *Cizojazyčné lexikální přejímky v komunikaci na chatu*. „Naše řeč“ 90, s. 67–80.
- Tölgyesi T., 2008, *Lexikální germanismy v dnešní mluvené češtině na základě dat z korpusu ORAL2006*. In: *Čeština v mluveném korpusu*. Eds. M. Kopřivová, M. Waclawičová. Nakladatelství Lidové noviny, Praha, s. 243–248.
- Tölgyesi T., 2009, *Lexikální germanismy v dnešní češtině. Studie kontaktovělingvistická*. PPKE BTK, Piliscsaba. Dostupné z webové stránky Széchenyiho národní knihovny v Budapešti: <http://mek.oszk.hu/08400/08488/#>
- Tölgyesi T., 2009, *A cseh helyesírási rendszer története és mai állapota*. In: *Európai íráskultúra. Az európai helyesírássok múltja, jelene, jövője*. Eds. G. Balázs – É. Dede. Inter Kht. – PRAE.HU, Budapest, s. 53–60.
- Tölgyesi T., 2011, *(Ne)přítomnost mluvčího a adresáta v komunikaci 21. století*. „Bohemica Olomucensia Philologica Juvenilia“, s. 241–244.
- Vašek A., 1963, *K vývojovým tendencím v dnešní češtině*. „Sborník prací Filozofické fakulty Brněnské univerzity, A 11“, s. 29–41.

Summary

For my research I collected the materials from libimseti.cz website which is the most popular chat portal in the Czech Republic. I examined 8000 users' nicknames between the age of 15 and 19. Based on the profound research we can state that most of the Czech youngsters use Czech or English hypocorism as their nicknames coming from their own first name and they apply some punctuation marks or numbers that can refer to the users' age but mainly these are to differentiate the identical nicknames only. The teens quite often adjust positive or negative prefixes to their nicknames. Often celebrities' names – mainly well-known singers' or top football players' names – are used as nicknames.